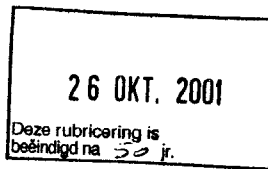

MINISTERIE
VAN BINNENLANDSE ZAKEN,
BEZITSVORMING EN P.B.O.

B. V. D.

No : 525.581
Bijl.: 1

Betr.: Maandoverzicht no. 1-1960

Stg. GEHEIM

'S-GRAVENHAGE, 12 februari 1960.
Stadhoudersplantsoen 25

133036

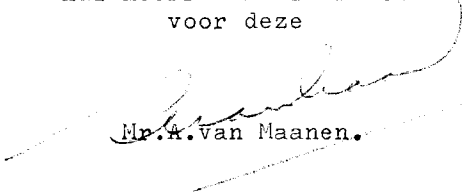
15. 2. 60.

10. 2. 60. Kd.

VERTROUWELIJK

./ Ik heb de eer Uwe Excellentie hierbij een exemplaar aan te bieden van het maandoverzicht no. 1 van de B.V.D. over de maand januari 1960.

HET HOOFD VAN DE DIENST
voor deze

Mr. A. van Maanen.

Aan Zijne Excellentie
de Minister-President
Plein 1813, no. 4
te
'S-GRAVENHAGE.-

26 OKT. 2001

Deze rubricering is
beëindigd na 50 jr.

VERTROUWELIJK

Stg. GEHEIM

MAANDOVERZICHT

No 1 1960

BINNENLANDSE VEILIGHEIDSDIENST

V E R T R O U W E L I J KMaandoverzicht no. 1 - 1960(Tijdvak 1-1-'60 t/m 31-1-'60)I N H O U D

	Blz.
I. <u>Communisme Internationaal</u>	1
Partijbestuurszittingen van de CPSU	1
Tegenvallers in de Sowjet-landbouw	2
Politieke degradatie N.I. Beljajew	3
Nieuwe impulsen voor de partijpropaganda in de USSR	3
Voortgaande bestrijding van het "cosmopolitisme"	5
Chroestsjows "rechterhand", A.I. Kiritsjenko, krijgt stand- plaats ver van Moskou	6
II. <u>Activiteiten van de CPN</u>	7
De partij in de strijd tegen haar isolement; soepeler houding t.a.v. de watersnoodramp in Amsterdam-Noord	8
Reactie van de CPN-leiding op het SWP-congres	9
III. <u>Activiteiten van de communistische hulporganisaties</u>	10
Voortgezette pogingen tot het houden van een brede ontwapen- ningscampagne in Nederland	11
De ANJV-jeugdvredesmanifestatie te Amsterdam	11
De verzetsbeweging contra het West-Duitse bewind	13
IV. <u>Communistische activiteiten in het bedrijfsleven</u>	15
Het buitengewoon congres van de EVC-1958	15
Omvorming tot "centrum van propaganda voor eenheid en klassen- strijd"	16
Positie communistische vakbeweging nog niet wezenlijk ver- anderd	19
V. <u>Overige groeperingen</u>	20
Het eerste congres van de Soc. Werkers Partij	21
Samenstelling SWF-bestuur	23
Na de opheffing van het Soc. Democratisch Centrum	24
Anti-semitische kladderacties	25
<u>Overzicht stakingen januari 1960</u>	
<u>Overzicht van reizen uit of naar Nederland van Nederlandse en buitenlandse extremisten</u>	
<u>Agenda</u>	

H O O F D S T U K I

COMMUNISME INTERNATIONAAL

De Sowjet-Unie

Het centraal comité van de CPSU

Na de dood van Stalin komt het centraal comité -het partijbestuur- van de CPSU op gezette tijden tesamen. De onder Stalin's bewind geldende partijstatuten hielden de bepaling in, dat het centraal comité op zijn minst eens per half jaar in plenaire zitting moest bijeenkomen. Naar Chroestsjow in zijn geheime rede op het XXste congres in februari 1956 memoreerde, had Stalin dit voorschrift vele jaren genegeerd. Reeds kort na zijn overlijden bepaalden de nieuwe machthebbers dat het partijbestuur voortaan veelvuldiger en geregeld zou vergaderen. Sindsdien werd het usance minstens eens in de vier maanden te beraedslagen.

Terwijl het partijpresidium -het dagelijks bestuur, gekozen uit het partijbestuur van de CPSU- zich met de belangrijkste zaken bezig houdt, is het partijbestuur belast met de algemene leiding van het gehele werk der partij. Op grond van de statuten is dit centraal comité in de periode tussen de partijcongressen, die thans om de drie jaar worden gehouden, de hoogste autoriteit in de CPSU. Dit college bestaat momenteel uit ongeveer 250 gewone en plaatsvervangende leden.

Het centraal comité vertegenwoordigt de CPSU in haar betrekkingen met andere partijen, organisaties en instellingen. Vele van zijn besluiten blijken dan ook van betekenis te zijn voor de communisten buiten de Sowjet-Unie. Vooral is dit het geval bij problemen, die te maken hebben met de interpretatie van de communistische theorie in de praktijk.

Recente zittingen van partijbestuur en Opperste Sowjet

Het viel op, dat het partijbestuur van de CPSU onlangs in enkele weken tweemaal heeft vergaderd. Aan de vooravond van kerstmis 1959 begon het met de bespreking van de landbouw. Daarbij hield de eerste partijsecretaris N.S. Chroestsjow een zeer uitvoerige rede. Begin 1960 werd een tweede zitting gewijd aan het vaststellen van "de taken der partijpropaganda onder de hedendaagse omstandigheden", waarover een besluit dd. 9 januari 1960 werd genomen, waarvan de tekst daags daarop

in de Prawda werd gepubliceerd over twee volle pagina's.

P.K. Ponomarenko, de ambassadeur van de USSR in Nederland, vertoefde tijdens deze zittingen, die hij als lid van het partijbestuur behoort bij te wonen, in Rusland. Hij was 17 december 1959 uit ons land vertrokken en keerde 16 januari jl. uit de Sowjet-Unie op zijn standplaats terug.

Nog verdient het vermelding, dat de Sowjet-Russische volksvertegenwoordiging -de Opperste Sowjet- op 14 januari een begin maakte met haar beraadslagingen. Daarbij kwamen twee belangrijke zaken aan de orde.

Ten eerste stelde premier Chroestsjow namens de Sowjet-regering en het centraal comité van de CPSU in een grote rede voor tot een nieuwe eenzijdige beperking van de strijdkrachten der USSR over te gaan. In de loop van 1 tot 2 jaar zullen deze strijdkrachten met 1.200.000 man worden verminderd en daardoor tot een sterkte van 2.423.000 man worden teruggebracht.

Een tweede voorstel, uitgegaan van de ministerraad van de USSR, behelsde de opheffing van het te Moskou gevestigde ministerie van binnenlandse zaken voor de gehele Sowjet-Unie en de overdracht van zijn bevoegdheden aan de ministeries van binnenlandse zaken in elk der Sowjetrepublieken. (Het thans opgeheven ministerie hield het centrale bevolkingsregister en oefende het toezicht uit op politie, brandweer, gevangenis, arbeids-"correctiekampen" etc. De verdwijning van het ministerie van binnenlandse zaken voor de gehele Sowjet-Unie zou van grote politieke betekenis zijn geweest indien de veiligheidsdiensten van de USSR er nog onder hadden geressorteed. Zoals bekend werd de geheime politie na de liquidatie van Beria in 1953 ondergebracht in het comité voor staatsveiligheid, waarop de ministerraad van de Sowjet-Unie rechtstreeks toezicht houdt).

Unaniem hechte de Opperste Sowjet aan beide plannen haar goedkeuring, zoals trouwens te verwachten viel. De praktijk heeft herhaaldelijk aangetoond dat besluiten van deze volksvertegenwoordiging weinig meer dan een formaliteit kunnen zijn, aangezien dit parlement altijd stipt de besluiten en richtlijnen van partij en regering in acht neemt.

Het vraagstuk van de landbouw

De republiek Kazachstan maakt deel uit van die uitgestrekte gebieden der Sowjet-Unie waarheen zich de laatste jaren honderdduizenden Sowjetjongeren als "vrijwilligers" hebben begeven voor het verrichten van agrarische pioniersarbeid. In tegenstelling met het voor de USSR in

haar geheel zo bijzonder gunstige oogstjaar 1958 stelde 1959 teleur, mede tengevolge van de droogte. Het uitvoeren van Chroestsjow's beleid ondervond ook door andere oorzaken in het afgelopen jaar vele moeilijkheden. In een der belangrijkste nieuwe gebieden, het reeds genoemde Kazachstan, daalde de oogst met 20 procent.

Partijsecretaris Chroestsjow vond in deze tegenvaller aanleiding bovenal scherpe critiek uit te oefenen op de organisatorische tekortkomingen van de partijleiding in Kazachstan, die bij het voorbereiden van het binnenhalen van de oogst ernstig in gebreke zou zijn gebleven. Hierbij moest juist Chroestsjow's "vriend" Nikolai I. Beljajew het ontgelden. Deze hoge partijfunctionaris (lid van het presidium van het centraal comité) was speciaal uit Moskou naar Kazachstan gezonden om verbetering te brengen in de tevoren reeds onbevredigend geachte situatie. Hij werd nu verantwoordelijk gesteld voor de magere resultaten aldaar op landbouwgebied. Beljajew werd als eerste partijsecretaris van de communistische partij van Kazachstan afgezet en vervangen door Koenajew, die tot dusver in deze republiek als premier fungeerde.

Beljajew is inmiddels tot partijsecretaris te Stavropol benoemd, een niet onbelangrijk, eveneens ver van Moskou gelegen district. Oud-premier Boelganin werd daar, zoals bekend, na zijn val in de zomer van 1958, belast met het voorzitterschap van een der ruim honderd economische raden van de Sowjet-Unie. Door de mutatie-Beljajew krijgt Stavropol het karakter van een soort "strafkolonie" voor communisten, die naar het oordeel van Chroestsjow en zijn medewerkers ernstig hebben gefaald.

De partij-propaganda (NO 9 en 10-1959)

De in januari 1960 gehouden zitting van het centraal comité der CPSU hield zich in de eerste plaats bezig met de propaganda. De conclusies uit deze besprekingen werden vastgelegd in het hiervoren reeds vermelde besluit van het centraal comité d.d. 9 januari 1960. De Sowjet-leiding wil, gelet op de inhoud ervan, haar politiek van internationale ontspanning onverminderd voortzetten en daarbij de basis versterken, waarop de coëxistentie met de niet-communistische wereld -die in het besluit nadrukkelijk "een reëel feit" wordt genoemd- kan worden opgetrokken. Het welslagen van de coëxistentie vermindert het oorlogsgevaar, doch brengt voor de Sowjet-machthebbers risico's van andere aard met zich, die voortvloeien uit de economische en culturele contacten. De coëxistentie bevordert immers, dat bredere lagen van

de bevolking der Sowjet-Unie in een "open gesprek" met de vrije wereld komen en juist daardoor meer dan voorheen aan "kapitalistische en burgerlijke invloeden" komen bloot te staan. De Sowjet-machthebbers zijn kennelijk voor de daaruit voortspruitende consequenties beducht. In het besluit van 9 januari treedt aan de dag, dat de communistische leiders deze "besmetting" reeds thans tot een minimum proberen te beperken. Vandaar dat zij hebben beraadslaagd over de mogelijkheden en de middelen om juist dit gevaar te bestrijden en af te wenden.

Na ruim veertig jaar totalitair regime, waarin de communisten van meet af aan een grote plaats aan de agitatie en propaganda hebben gegeven, werkt het toch even verrassend in het jongste besluit van het centraal comité der CPSU als een van de ergste tekortkomingen in de partijpropaganda te zien aangeduid, dat haar invloedssfeer in het land te smal is en dat haar uiteenzettingen voor de brede massa niet altijd begrijpelijk zijn. Men gaat niet zover de al die jaren gevolgde koers als principieel onjuist te bestempelen. Gememoreerd wordt, dat de laatste tijd het propageren van de communistische wereldbeschouwing, ofschoon nog in onvoldoende mate, levendiger en meer genuanceerd dan voorheen heeft plaats gevonden.

De critiek op de burgerlijke ideologie en op het "moderne revisionisme" wordt gedegener genoemd. Nochtans zijn in het besluit de zwakke prestaties op partijpropagandistisch gebied van "enige" centrale comité's van de communistische partijen der Unierepublieken, van "vele" regionale en districtscomité's der partij alsmede die van andere officiële instellingen gelaakt. Uitdrukkelijk wordt aan de centrale comité's van de communistische partijen der Unierepublieken en aan hun regionale, gebieds-, stads- en rayoncomité's, benevens aan de basisorganisaties de verplichting opgelegd de in het besluit aangegeven voorstellen ter verbetering van de partijpropaganda onder de massa nauwgezet te bestuderen en de gesignaleerde gebreken te doen verdwijnen.

De Sowjet-bevolking dient in haar breedste lagen te worden beschermd tegen de gevaren van de "kapitalistische verlokkingen", tegen de insluipsels van "burgerlijk denken" in het bewustzijn van de Sowjetmens en tegen de ondermijning van "de communistische moraal".

De kiemen van de nieuwe, communistische maatschappij worden volgens het centraal comité der CPSU slecht onder de aandacht gebracht van brede lagen der bevolking. Daaruit zou politieke onverschilligheid van de massa voortvloeien. Scherp critiseert het besluit het feit,

dat zoveel vooraanstaande partijfunctionarissen zich onttrekken aan een goede uitvoering van hun propagandistische taken. Dikwijls ontbreekt in het behandelde studiemateriaal het daarin betrekken van de plaatselijke omstandigheden. Maar al te vaak hadden zij zich bepaald tot een passieve, uitsluitend verdedigende houding in plaats van krachtig te strijden tegen ideologische afwijkingen, zoals symptomen van "nationalisme, cosmopolitisme en politieke onverschilligheid".

Het besluit houdt in het daarheen te leiden, dat de propaganda "minder politiek gekwetst en meer concrete strijd bevordert voor een versnelling van het tempo bij de opbouw van het communisme". Daarbij moet het beginsel voorop staan, dat wie niet werkt ook niet zal eten. Een scherper optreden tegen "parasieten", andere arbeidsschuwe elementen en tegen "nozers" wordt mede aangekondigd. Iedere Sowjetburger -zo zegt het besluit- dient te worden gesterkt in zijn patriottische gevoelens van trots onder het gelijktijdige bestrijden van "burgerlijk nationalistische" opvattingen.

"Cosmopolitisme"

De hierboven aangehaalde ideologische afwijking "cosmopolitisme" is in het huidige tijdsgewricht weer een geladen term. Van 1949 tot aan het einde van Stalin's leven -maart 1953- werd de term cosmopolitisme gebezigd om allen te treffen die teveel internationale (vooral westerse) bindingen en relaties hadden en deswege niet voldoende verknocht aan de Sowjet-Unie heetten te zijn.

In feite werd deze kwalificatie gebruikt om de joodse bevolkingsgroep en haar culturele, wetenschappelijke en politieke voormannen als onbetrouwbaar aan te duiden.

De campagne tegen de "cosmopolieten" bereikte begin 1953 in de USSR een hoogtepunt in de als het "dokterscomplot" berucht geworden affaire tegen een aantal, meest joodse artsen. Euiten de Sowjet-Unie speelde het cosmopolitisme o.m. een rol in het proces tegen Scharski en andere hoge functionarissen van partij en regering in Tsjechoslowakije.

Het getuigt niet van politieke scherpzinnigheid der communisten om in een tijd, waarin zij mede fel ageren tegen verschijnselen van anti-semitisme in de Duitse Bondsrepubliek, een zo geladen diskwalificatie te bezigen.

Het geval Ljubitsjenko

In de eerste helft van januari 1960 trok naast Beljajew's

degradatie nog een andere wijziging in de hoge bestuursregionen der Sowjetpartij de aandacht. Het betreft Aleksej I. Kiritsjenko, lid van het dagelijks bestuur en van het secretariaat der CPSU, een topfiguur die meermalen in het verleden een speciale beschermeling van Chroestsjow is genoemd. Zijn bemoeienissen zouden, volgens sommige Westerse waarnemers, vooral hebben gelegen in het organiseren van het partijtoezicht op de veiligheidsorganen en het kaderwerk in de CPSU.

Medio januari 1960 verscheen zonder enige nadere toelichting het korte, op een der binnenpagina's van de Prawda geplaatste bericht over de "verkiezing" van Kiritsjenko tot secretaris van het partijdistrict Rostow aan de Don. Op de partijvergadering aldaar was ook tegenwoordig Kiritsjenko's medelid in het partijpresidium en in het secretariaat van het centraal comité der CPSU, te weten A.B. Aristov. Diens aanwezigheid op de bedoelde zitting valt te verklaren uit de bemoeienissen die Aristov worden toegeschreven inzake het beleid betreffende de benoemingen in de partij.

Ofschoon Kiritsjenko als opvolger van N.V. Kiselev op zijn 1500 km van de Russische hoofdstad gelegen nieuwe standplaats gewichtige taken wachten, treedt toch duidelijk zijn politieke degradatie aan het licht. Infeite zal hij zijn dagelijkse arbeid voortaan moeten verrichten op een post, die minder belangrijk is dan de functie, die hij bijvoorbeeld 15 jaar geleden als partijsecretaris van het district Odessa bekleedde. De positie, waarin Kiritsjenko momenteel verkeert, is onduidelijk.

Tot dusver is niets bekend geworden over een eventuele ontheffing van Kiritsjenko als lid van het partijpresidium. Het is echter nauwelijks aannemelijk, dat hij zijn arbeid te Rostow op den duur zal kunnen verenigen met die in het dagelijks bestuur van de CPSU. Er zijn enige tekenen, die op zijn politieke degradatie kunnen duiden. Tijdens de 14 januari jl. begonnen zitting van de Opperste Sowjet schaarde Kiritsjenko zich niet bij de overige leden van het parlamentspresidium doch nam in een andere loge plaats. De Sowjetpers heeft -tegen de normale gewoonte in- de laatste weken de functie van partijpresidiumlid achter Kiritsjenko's en Beljajew's naam onvermeld gelaten.

H O O F D S T U K I I

ACTIVITEITEN VAN DE COMMUNISTISCHE PARTIJ VAN NEDERLAND

Algemene gedragslijn

Agitatie

In dit overzicht is er diverse malen op gewezen dat de agitatie van de CPN al sinds jaren voor een belangrijk deel gericht is tegen West-Duitsland. De communisten voeren daarbij aan dat vroegere nazi's daar de lakens uitdelen met als gevolg, dat het nazisme weer onbelemmerd de kop kan opsteken. Niet nagelaten wordt te beklemtonen, dat een en ander door Bondskanselier Adenauer bewust in de hand wordt gewerkt.

De uitingen van anti-semitisme van de laatste tijd worden in de communistische pers aangeduid als een logisch gevolg van de ontwikkeling in de Bondsrepubliek. Met een zekere voldoening wordt tevens vastgesteld dat de "Oproep van Rome" van de zeventien communistische partijen uit de Europese kapitalistische landen dus niet ten onrechte tegen het West-Duitsland van Adenauer als de grootste vijand van de vrede en de democratie heeft gewaarschuwd.

De jongste gebeurtenissen in de Duitse Bondsrepubliek gaven de CPN tevens aanleiding de agitatie tegen de plannen tot vrijlating van de hier nog gevangene zittende oorlogsmisdadigers met nog groter kracht voort te zetten.

Aan de onlangs weer gestarte agitatie voor de viering van de vijfde mei werd de grondslag ontnomen toen de werkgevers bekend maakten dit jaar hun personeel op die dag zoveel mogelijk vrijaf te geven. De Waarheid blijft niet veel meer over dan tot deelneming op ruime schaal aan de viering op te wekken.

De CPN en de watersnood in Amsterdam-Noord.

Paul de Groot heeft indertijd veel critiek moeten verduren over het sectarische optreden van de partij bij gelegenheid van de overstromingsramp in 1953. Door zijn toedoen was de eerste reactie van de CPN toen het opwerpen van de schuldvraag en het ontketenen van felle agitatie tegen de regering en andere voor het onderhoud van de dijken verantwoordelijke autoriteiten. Voorts werd via de EVC en de NVB, los van de algemene hulpverlening, een afzonderlijke communistische steun-

beweging in het leven geroepen. Uit de fouten van 1953 heeft de CPN-leiding kennelijk lering getrokken. De reactie van de CPN op de watersnood in Amsterdam-Noord bleek althans van geheel andere aard. Het vaststellen van de verantwoordelijkheid, zo schreef de redactie van De Waarheid, is een vraag, die op een later tijdstip aan de orde kan worden gesteld. Het gaat er thans in de eerste plaats om hulp te verschaffen aan de getroffen bevolking.

Van het organiseren van een eigen communistische hulporganisatie is nu geen ogenblik sprake geweest. Reeds terstond wekte de partijkrant op tot het storten van financiële bijdragen op de girorekening van het "Fonds Watersnood Amsterdam". Het maak"e voorts bekend, dat het bestuur van het partijdistrict Amsterdam en de CPN-gemeenteraadsfractie aan de gemeentelijke instanties, belast met de hulpverlening, hadden medegedeeld te allen tijde bereid te zijn aan het lenigen van de nood mede te werken. Later plaatste het blad een oproep tot deelname aan de straatcollecte te Amsterdam onder vermelding van de adressen waar men zich als collectant kon melden. Daaronder werd ook het adres van het hoofdbestuur van het ANJV genoemd.

Deze houding van de CPN sluit aan bij haar streven naar eenheden bij de pogingen om uit het isolement te geraken. Zij is mede te zien als een eerste uitwerking van de op de partijbestuurszitting van 19 en 20 december vastgestelde leuze: "dichter bij de massa" en de door Paul de Groot bij die gelegenheid gegeven richtlijnen. Onder meer stelde hij daarin dat de partij meer rekening moet houden met de Nederlandse volksaard en niet altijd een negatieve houding moet aannemen in zaken die de belangstelling hebben van vele goede landgenoten.

De partij geeft hiermee tevens gevolg aan de "Oproep van Rome" waarin voor gemeenschappelijke actie van alle democraten wordt gepleit.

Reacties op het SWP-congres.

In het algemeen wordt in De Waarheid weinig aandacht besteed aan het doen en laten van de SWP. Het op 23 en 24 januari gehouden congres van die partij lokte, zoals te verwachten was, echter wel enige reactie uit. In een kort artikeltje in het nummer van 21 januari laat men uitkomen, dat de splitsing in de communistische beweging zeker niet aan het partijbestuur van de CPN verweten kan worden. Dit bestuur heeft zich in 1959 uit bezorgdheid voor de positie van het

werkende volk zelfs tweemaal schriftelijk bereid verklaard met de oppositie te praten, zo wordt gezegd. Maar Wagenaar en enkele anderen hollen - aldus De Waarheid - op de ingeslagen weg voort en gaan nu over tot het oprichten van een "anti-communistisch storingspartijtje". Gelukkig evenwel hebben reeds vele oud-partijgenoten de weg naar de CPN teruggevonden. De hoop wordt uitgesproken, dat dit eerste congres voor vele anderen een aansporing zal zijn om het avontuur definitief vaarwel te zeggen.

Uit de opmerking "de fractievorming in de CPN door Wagenaar c.s. heeft reeds genoeg onheil gesticht", aan het eind van het artikel, blijkt wel dat de oppositie meer schade aan de partij heeft toegebracht dan het partijbestuur doorgaans bereid is toe te geven.

Na het congres, dat werd bijgewoond door de vroegere hoofdredacteur van De Waarheid Fred Schoonenberg, gaf het dagelijks bestuur van de CPN een verklaring uit, gepubliceerd in het partijdagblad van 26 januari.

Onder opsomming van de in communistische kringen bekende namen van een aantal aanwezigen wordt daarin gezegd, dat de bijeenkomst een treffen was van een aantal in de loop van 40 jaar uit de CPN geroeyden. Het was in werkelijkheid slechts een voortzetting van het werk van een tientallen jaren oude anti-communistische formatie. De congresrede van Wagenaar, aldus de verklaring, onderstreepte dat hem de taak is toebedeeld op slinkse wijze de politiek van de grote trusts binnen de arbeidersklasse te propageren.

Uit de afwezigheid van figuren als Bertus Brandsen, Frits Reuter en Cor Geugjes leidt het dagelijks bestuur van de CPN af dat velen Wagenaar niet langer op zijn avontuurlijke weg willen volgen. Nogmaals wordt beweerd, dat verschillende hunner reeds weer de weg naar de CPN, die in nieuwe opgang is, hebben teruggevonden. De partij steekt ook de anderen de hand toe en stelt slechts één voorwaarde, te weten: veroordeling van iedere fractievorming.

Met het publiceren van de namen van een aantal aanwezigen biedt De Waarheid aan het SWP-orgaan De Brug de mogelijkheid de CPN opnieuw het ondernemen van "pogingen tot broodroof" te verwijten. Dit te meer omdat de CPN-krant één der gedelegeerden aanduidt als "Haags regeringsambtenaar".

H O O F D S T U K I I I

A C T I V I T E I T E N V A N D E C O M M U N I S T I S C H E H U L P O R G A N I S A T I E S

Vredesbeweging

Het proces in Düsseldorf

De op 10 november 1959 te Düsseldorf begonnen openbare behandeling van het proces tegen zeven West-Duitse vredesstrijders, die worden beschuldigd van activiteit tegen de veiligheid van de staat, geniet grote belangstelling van de communistische mantelorganisaties in het algemeen en van de Wereld Vredesbeweging in het bijzonder. Vele organisaties zonden waarnemers naar het proces. Van Nederlandse zijde woonde de bekende Sitâ Andersen-Cochius een zitting bij. De werkcommissie van de Nederlandse Vredesraad zond medio november telegrafisch een sympathiebetuiging aan de beklaagden en een protest aan het Düsseldorfse Landesgericht. In het decembernummer van het blad Vrede werden de Nederlandse vredesstrijders aangespoord het voorbeeld van de werkcommissie na te volgen.

Actie voor ontwapening (MO 11-1959)

De Nederlandse Vredesraad - de NVR - is er nog niet in geslaagd de voorgenomen brede campagne voor ontwapening te voeren. De actie verkeert nog steeds in het stadium van voorbereiding. Nu de datum voor de topconferentie inmiddels is vastgesteld, moet de NVR, wil hij enig resultaat boeken, toch op korte termijn handelend gaan optreden. De functionarissen zoeken thans naar middelen om - speciaal voor deze actie - tot samenwerking te komen met andere vredesgroeperingen. Het zou voor de hand liggen, zoals reeds vroeger opgemerkt, dat de NVR hiervoor een beroep doet op het Comité Stopzetting Atoombommen. Mogelijk spelen de functionarissen van de vredesbeweging echter ook met de gedachte samen te werken met een figuur als Aart van Dobbenburgh. Naar men weet, treedt deze op als secretaris van het in het voorjaar van 1959 opgerichte Comité Boodschap aan de Grote Vier ter bevordering van een topconferentie.

Mocht het Van Dobbenburgh gelukken een aantal personen bereid te vinden zitting te nemen in bijvoorbeeld een initiatiefcomité voor een nationale ontwapeningsmanifestatie, dan zou de NVR geslaagd zijn in zijn opzet om met enige kans op succes een campagne te voeren.

Vacantiereizen naar communistische landen

Als attractie voor zijn adhaerenten richtte de Nederlandse Vredesraad begin 1959 een Reisdienst van het blad Vrede op. Gedurende de afgelopen zomer organiseerde deze dienst vacantietrips naar Tsjechoslowakije. Gezien het goede resultaat hiervan heeft men voor 1960 een kleine twintig reizen op het programma staan, nu niet alleen naar Tsjechoslowakije, doch ook naar de Duitse Democratische Republiek en naar Hongarije. De kosten zullen wederom zo laag mogelijk worden gehouden.

Jeugdbeweging

ANJV-jeugdvredesmanifestatie

Onder auspiciën van het communistische Algemeen Nederlands Jeugd Verbond werd de reeds tweemaal uitgestelde jeugdvredesmanifestatie op zondag 10 januari in Amsterdam gehouden. Naast verschillende sportevenementen, een filmvoorstelling, een boottocht, een kranslegging bij het Nationaal Monument, een tentoonstelling en een fakkeloptocht, omvatte het programma ook enige bijeenkomsten met een politiek karakter. Tijdens de ochtenduren hield dr. J.H. van Dobben, voorzitter van de Nederlandse Vredesraad, voor zestig jongeren een verhandeling over de voor- en nadelen van atoomsplitsing. Hij achtte het gebruik van atoomenergie voor oorlogsdoeleinden een onnodige en moedwillige bedreiging van de mensheid. Van Dobben riep op tot algehele ontwapening.

Des middags heeft men aan dit laatste onderwerp een discussiebijeenkomst gewijd. Daar waren negentig jonge mensen aanwezig. Bart Schmidt, vice-voorzitter van het ANJV, gaf als zijn mening te kennen dat de Sowjet-Unie momenteel militair en economisch sterker is dan Amerika, hetgeen hij een reden te meer vond om te komen tot algehele en totale ontwapening. Bij de discussies kwam men tot de slotsom dat de jeugd krachtig moet streven naar directe ontwapening.

Tot slot van de manifestatie werd op zondagavond een grote vergadering gehouden, waaraan circa 1700 personen deelnamen. Tijdens het tweede gedeelte werd de aanwezigen een ontspanningsprogramma aangeboden, waaraan radio- en televisie-artisten hun medewerking verleenden.

Als eerste spreker trad Richard de Leeuw op, een vooraanstaand lid van de communistisch georiënteerde studentenorganisatie Perikles. Hij bracht verslag uit van zijn reis naar Düsseldorf, waar hij op 7 en 8 januari het vorengenoemde proces tegen enige westduitse vredesstrijders had bijgewoond.

Bart Schmidt deelde mede dat met deze jeugdvredesmanifestatie

het startsein was gegeven voor een grote actie voor algehele ontwapening en verkorting van de dienstdtijd. Cok moest volgens hem de jeugd protesteren tegen de vrijlating van oorlogsmisdadigers, die honderden landgenoten hadden vermoord. Voorts stak hij de loftrumpet op het ontwapeningsplan van Chroestsjow. De jongeren zullen, aldus Schmidt, alle krachten moeten mobiliseren om het uitvoeren van dit plan mogelijk te maken.

De massale bijeenkomst besloot uit haar naam een brief aan de Grote Vier te zenden, waarin verzocht werd alles te doen om tot totale ontwapening te komen. In een schrijven aan de Nederlandse regering werd respectievelijk aangedrongen op het sluiten van een vredesverdrag met de beide Duitse staten, op het niet vrijlaten van de oorlogsmisdadigers, op verkorting van de militaire dienstdtijd en op 'verwijdering van het ijzeren gordijn', waardoor het mogelijk zou worden contacten te leggen met jongeren uit alle landen.

De CPN gaf van haar belangstelling blijk door de aanwezigheid van Paul de Groot en Marcus Bakker. De Wereldfederatie van Democratische Jeugd, waarbij het ANJV is aangesloten, zond een van haar secretarissen, t.w. de Canadees Tom Morris.

Het ANJV en de overstromingsramp

Na het bekend worden van de onheilstijding over de overstroming in Tuindorp-Oostzaan, haastte de leiding van het Amsterdamse ANJV-district zich haar hulp aan te bieden. Het verbond deed aan de Amsterdamse Jeugdraad het voorstel om ten eerste de jeugd een collecte te laten houden voor de slachtoffers en ten tweede de jongeren, na de drooglegging van Tuindorp-Oostzaan, in te schakelen bij het weer bewoonbaar maken van dit stadsdeel. Voorts heeft het ANJV zijn kantoor op de Keizersgracht als wijkpost voor de straatcollecte van 23 januari beschikbaar gesteld.

Vrouwenbeweging

Internationale conferentie

Van 10 tot 12 december 1959 werd in Kungälev bij Göteborg (Zweden) een internationale vrouwenconferentie gehouden, die werd gewijd aan het ontwapeningsvraagstuk. Daaraan namen ca. 100 personen uit 28 landen deel. Nederlanders waren te Göteborg niet aanwezig. De bijeenkomst was georganiseerd door de Internationale Democratische Vrouwenfederatie, die hier toe het besluit nam op haar van 12 tot 15 oktober 1959 gehouden 'raadszitting'.

Ter conferentie werd een viertal rapporten besproken, t.w. over

de ontwapening in het algemeen, over de verwoestingen veroorzaakt door atoomwapens, over het gevaar van de moderne wapens en over de vooruitzichten van de wereld indien ontwapening tot stand zou komen. Vanuit de conferentie werden brieven gezonden aan de regeringsleiders van de grote mogendheden, waarin succes aan de komende topconferentie werd toegewenst. De vrouwen van de gehele wereld werden opgeroepen te ijveren voor algehele en totale ontwapening, tenslotte aldus bij te dragen aan de verwezenlijking van het plan-Chroestsjow.

Verzetsbeweging

Het Duitse probleem

Sinds het IIIe congres van de Fédération Internationale des Résistants - de FIR - (maart 1959, Wenen) hamert de internationale communistische verzetsorganisatie meer dan ooit op het Duitse vraagstuk. In het voetspoor van de Sowjet-Unie pleit de FIR bij voortduring voor het sluiten van afzonderlijke vredesverdragen met de beide delen van Duitsland en waarschuwt zij tegen een herleving van het fascisme in de Bondsrepubliek en tegen de bewapening van West-Duitsland. De situatie van West-Berlijn wordt voorts maand in maand uit gekenschetst als de grootste bedreiging voor de wereldvrede.

Een belangrijke rol in het propagandaoffensief van de FIR tegen Bonn valt ten deel aan de "Vereinigung der Verfolgten des Naziregimes" (VVN), de Westduitse communistische verzetsorganisatie. Sedert het moment, dat de VVN wordt bedreigd met een overheidsverbod (een eis daartoe werd eind oktober 1959 ingediend door de Westduitse minister van binnenlandse zaken), hebben de activiteiten van deze communistische kantelorganisatie een dramatisch aspect gekregen. Het volledige propagandaarsenaal van de FIR is ingezet om aan te tonen, dat het dreigende verbod alleen maar een gevolg is van de aanvallen der VVN op de Westduitse minister voor vluchtelingenzaken, Oberländer (die van Sowjet-Russische en Oostduitse zijde is beschuldigd van medeplichtigheid aan het bloedbad, dat in 1941 in Lemberg plaatsvond).

De FIR organiseert voorts internationale sympathie-acties voor de VVN en protest-acties tegen de West-Duitse regering.

Verenigd Verzet 1940-1945 (NO 12-1959)

In overeenstemming met de richtlijnen van de FIR is Verenigd Verzet in de afgelopen maanden herhaaldelijk in het strijdperk getreden voor haar Westduitse zusterorganisatie. De laatste nummers van het

maandblad Stem van het Verzet zijn grotendeels gevuld met beschouwingen over de VVN en de Duitse Bondsrepubliek. In het nummer van december 1959 werd daarnaast aandacht besteed aan een bij de Nederlandse minister van justitie ingediend protest van Verenigd Verzet inzake overwogen invrijheidsstelling van de oorlogsmisdadigers Lages, Kotälla, Aus der Fünten, e.a.

De organisatie van een landelijke handtekeningenactie tegen eventuele vrijlating van oorlogsmisdadigers is door Verenigd Verzet - i.c. door haar mantelcomité, het Nederlands Auschwitz Comité - in handen gesteld van een Protestcomité Vrijlating Oorlogsmisdadigers (PVO). Het trad op 18 december 1959 in de openbaarheid, verzamelde in de eerste drie weken van zijn bestaan ruim honderd adhaesiebetuigingen van intellectuelen en kunstenaars en zond op 8 januari 1960 een telegram aan de minister van justitie. In een aantal steden zijn in de afgelopen maand voorts huis-aan-huis handtekeningen opgehaald. (NB: geheel los van het communistische initiatief staan protesten en handtekeningenacties van andersdenkenden. Voor het grote publiek is het ene initiatief vaak niet te onderscheiden van het andere.)

Na de oprichting van het PVO beschikt het Nederlands Auschwitz Comité thans over twee mantelcomité's. De medio 1959 opgerichte Commissie Schadevergoeding Nazislachtoffers (CSN) formuleerde in januari jl. haar eisen inzake schadeloosstelling in een adres en een telegram aan de minister van buitenlandse zaken.

Het Nederlands Auschwitz Comité - de NAC - zelf organiseerde op 14 januari in Amsterdam een openbare protestvergadering tegen het anti-semitisme en tegen de vrijlating van oorlogsmisdadigers. Deze bijeenkomst is voor de organisatoren in zoverre op een teleurstelling uitgelopen, dat twee reeds aangekondigde niet-communistische sprekers zich van de bijeenkomst distancieerden. Bovendien vond op dezelfde dag in Amsterdam een interkerkelijke bijeenkomst plaats om te getuigen tegen het anti-semitisme. De NAC-bijeenkomst trok daardoor betrekkelijk weinig niet-communistisch georiënteerden.

Aan de bijeenkomst van 14 januari ging een demonstratie vooraf (dd. 11 januari) in de Kalverstraat en op de Dam te Amsterdam. Een vijftiental leden van het Nederlands Auschwitz Comité vertoonde zich daar getooid met de Davidsster.

H O O F D S T U K I V

COMMUNISTISCHE ACTIVITEITEN IN HET BEDRIJFSLEVEN

De EVC-1958

Het buitengewoon congres.

Het congres van de EVC-1958 werd conform de aankondiging op zaterdag 30 en zondag 31 januari in Krasnapolsky te Amsterdam gehouden. (zaterdagmiddag: eerste zitting openbaar; 's avonds tweede zitting huishoudelijk; des zondags nog twee openbare zittingen). Het aantal gedelegeerden bedroeg circa 350, van wie 247 met stemrecht.

De opkomst van belangstellenden bleef ver beneden de verwachting: eerste congresdag ongeveer 100, tweede congresdag slechts 30 à 60. Onder de gasten bevonden zich enkelen der voornaamste CPN-bestuurders: Paul de Groot, Marcus Bakker, P. Bakker uit Den Haag.

Degroetingstelegrammen werden voorgelezen van de Franse CGT, de Oost-Duitse FDGB en van de vakbeweging uit China, Polen, Tsjechoslowakije en Hongarije. (Een teken van medeleven uit de Sowjet-Unie ontbrak).

Het presidium van het congres werd gevormd door het verbondsbestuur van de EVC-1958. Voorzitter Wessel Hartog sprak de congresrede uit. Het eenheidsinitiatief (het communistische streven naar één vakbeweging, die alle werknemers omvat) zo stelde hij o.m., was niet geboren uit zwakte en had niets met "liquidatie" van doen, zoals door de "reactionaire pers" werd beweerd. Hartog verklaarde "historisch" waarop in 1947 de fusie tussen EVC en NVV was afgesprongen, waarbij hij zelfs erkende dat de EVC zich niet aan de door het NVV gestelde fusie-voorwaarden had gehouden. Daarna betoogde hij met zorg te zijn vervuld over de zijns inziens te langzame groei van het NVV. Hij deed echter onmiddellijk "de juiste remedie" aan de hand: opheffing van de discriminatie tegenover leden van de communistische partij. In zijn gedachtengang zou dit dan ten gevolge hebben dat ook vele duizenden ongeorganiseerden en leden van confessionele bonden de gelederen van het NVV komen versterken en het NVV tot een wezenlijke massa-beweging doen uitgroeien.

Niet gehinderd door een overmaat aan bescheidenheid, verklaarde Hartog dat het te vormen "centrum" ook een appèl aan alle arbeiders in Nederland moest doen uitgaan, dus o.m. ook aan die, georganiseerd in het OVB en het "groepje van Branisen". Hij zeide uitdrukkelijk dat het "centrum" bereid was zichzelf op te heffen, zodra alle leden en bestuurders van de EVC-1958 in het NVV zijn opgenomen en de voor-

malige EVC-1958-ers de gelegenheid krijgen hun visie op allerlei problemen in de NVV-bladen te publiceren. Voor een herleving van de vooroorlogse RVO (Rode Vakverenigings Oppositie) hoefde het NVV echter helemaal niet bang te zijn, aldus Hartog. Overigens bleek de congresrede naar voldoende realistisch om over de "volledige overgang van alle leden en bestuurders naar het NVV" op te merken "dat dit niet zo vlug in zijn werk zal gaan als wij zelve wensen".

Het centrum van propaganda voor eenheid en klassenstrijd.

In de besloten huishoudelijke zitting van 30 januari gaf secretaris P. Bakker een nadere uiteenzetting over de "omvorming" van de EVC-1958 tot een "centrum van propaganda voor eenheid en klassenstrijd in de vakbeweging". Dit centrum zal voornamelijk tot taak hebben het redigeren en uitgeven van vakbondsbladen. De namen van de thans door de diverse EVC-1958-bonden uitgegeven organen behoeften echter niet te worden gewijzigd.

Ook in de toekomst zullen dus "Wij Bouwen" (ABWB), "De Werker" (De Metaal), de "Overheidspost" (BNOP) etc. blijven verschijnen. Van een reële verandering is dan ook nauwelijks sprake. Het "centrumblad" zelf zal enkele pagina's algemene kopij bevatten - ter vervanging van het maandblad "Strijdend Nederland" - en voorts enige bladzijden met speciale berichten, al naar gelang de bond waarvoor het bedoelde orgaan bestemd is. Gesproken wordt over een oplage van 30.000 "centrum"-bladen; inmiddels is wel duidelijk geworden dat hiermee het totaal van de edities der bondsorganen wordt bedoeld. Lang niet alle bonden kwamen echter de laatste jaren nog regelmatig met een orgaan uit en het valt te betwijfelen dat hierin thans verandering komt. Indien de financiering en de colportage van de bladen bovendien geheel op vrijwillige basis moet geschieden, zoals Bakker heeft uiteengezet, is het zeer de vraag of hiervan iets terecht komt.

Bakker zeide voorts, dat, hoewel de Eenheidsvakcentrale 1958 per 1 februari 1960 tot een "centrum" wordt omgevormd, de aangesloten bonden op volle kracht blijven draaien zolang deze nog geen beslissing aangaande overgang naar het NVV hebben genomen.

In deze huishoudelijke zitting sprak hierna C. van Dijk over het bureau voor rechtsbijstand, dat zijn werkzaamheden aanzienlijk zou uitbreiden, o.m. door vestiging van filialen in de grote steden.

Twee resoluties.

De "verklaring van het congres" (zoals o.m. in De Waarheid van 1 februari opgenomen) werd door secretaris Bakker in de laatste zitting voorgelezen. Ze begint met een 8 punten omvattend sociaal program, o.m. met een oproep tot verzet tegen de politiek van vrije loonvorming, tegen werkclassificatie en merit-rating en tot het ijveren vóór beperking van de bevoegdheid van het College van Rijksbemiddelaars. Punt 8 stelt tenslotte de eis van algehele gecontroleerde ontwapening.

Ter verwezenlijking van dit program dienen de arbeiders in de aanval te gaan tegen de reactie en zich ongeacht politieke of religieuze overtuiging in het NVV aaneen te sluiten. Het congres richt dan ook een oproep tot "alle leden van de bij de EVC-1958 aangesloten bonden, de ongeorganiseerden en de confessioneel georganiseerde arbeiders om toe te treden tot één van de organisaties, aangesloten bij het NVV".

De verklaring vermeldt voorts het besluit tot omvorming van de EVC-1958 in een "centrum" en de voorwaardelijke bereidheid tot opheffing daarvan, zoals reeds door Hartog naar voren gebracht.

Een 35-tal gedelegeerden heeft het woord gevoerd over de congresrede van Hartog. Vijf sprekers verklaarden zich tegen (vooral afgevaardigden van de ABWB), vijf anderen hadden bedenkingen, terwijl de overigen zich min of meer fervente voorstanders betoonden. In de stemming kwam het voorgaande niet tot uiting: van de 247 gedelegeerden stemden er slechts 3 tegen; niemand leverde zijn biljet blanco in.

Ook in de beantwoording van de discussies - aan deze stemming voorafgegaan - zeide Hartog nogmaals dat er absoluut geen sprake van opheffing van de organisatie is. De leden, werkzaam in elk bedrijf en in elke afdeling, moeten naar eigen inzicht en vooral niet overijld handelen.

Na de stemming las F. Meis, die de laatste zitting van het congres presideerde, het volgende besluit voor:

"Het buitengewoon congres van de EVC-1958 besluit ingaande 1 februari 1960 alle rechten en plichten van de EVC-1958 en haar organen ter afwikkeling over te dragen aan een commissie bestaande uit P. Bakker, C. van Dillen, W. Hartog en F. Meis, met de opdracht zich tevens te constitueren in de daartoe geëigende vorm tot het centrum etc., zoals in de congresverklaring is omschreven".

De congresleiding trachtte dit besluit, waarbij in feite alle

bevoegdheden van het voormalige verbondsbestuur (dus bijvoorbeeld ook de beschikking over de gebouwen) aan het genoemde viertal worden overgedragen, als een hamerstuk te behandelen. Een der gedelegeerden stak evenwel een spaak in het wiel. Hij vroeg of het viertal voor onbepaalde tijd met de leiding van het centrum wordt belast en wie hen kan controleren of eventueel afzetten. Nadat echter deze spreker door Wessel Hartog persoonlijk was afgebekt, aanvaardde het congres het besluit toch nog zonder schriftelijke stemming.

Recapitulatie.

Men kan zich afvragen, hoe het nu na dit congres met de EVC-1958 is gesteld. De Eenheidsvakcentrale als overkoepelend lichaam is opgeheven; het verbondsbestuur der EVC-1958 is sedert 1 februari niet meer in functie. Daarvoor is in de plaats gekomen: het "centrum" onder leiding van het vorengenoemde viertal. In dit "centrum" wordt voorts nog een klein aantal functionarissen opgenomen, dat in de centrale leiding der EVC-1958 werkzaam was. Evenals voorheen het verbondsbestuur, blijft het "centrum" de contacten met het WVV, het Wereldvakverbond, onderhouden, blijven de bonden aangesloten bij de Vakverenigings-internationales en wordt voortgegaan met delegaties naar de internationale conferenties te zenden.

Daar het rechtskundig bureau blijft bestaan en zelfs wordt uitgebreid, kan nauwelijks van een aanzienlijke inkrimping van het voormalige centrale apparaat der EVC-1958 worden gesproken. Voorlopig zijn zes vrijgestelde krachten bij dit bureau ingedeeld. Op deze wijze zijn dertien van de ongeveer dertig bezoldigde functionarissen onder dak gebracht. Over de resterende zeventien is nog geen beslissing genomen. Voor zover bekend is tot dusver niemand van hen ontslagen. Meerderen blijven als voorheen werkzaam bij hun eigen bond. Er is immers nog geen enkele bedrijfsbond der EVC-1958 opgeheven, hetgeen impliceert dat de leden voortgaan op de gebruikelijke wijze hun contributie te voldoen.

Het verbondsbestuur van de EVC-1958 heeft zichzelf wel zonder veel tegenstand kunnen omdopen, doch de opheffing van de bedrijfsbonden hangt af van de praktische mogelijkheid van een overgaan naar het NVV. De bekende afwijzende houding der wederpartij - het hoofdbestuur van het NVV - nog geheel buiten beschouwing gelaten, bestaat er bij

grote groepen EVC-1958-ers geen enkele geneigdheid moeite te doen om lid van een NVV-bond te worden. In dit opzicht is de uitslag van de stemming op het congres geenszins maatgevend voor hetgeen onder de besturen en leden van de diverse bedrijfsbonden leeft. Hoofdbestuurders van de ABWB, de grootste bond, nl. die der bouwvakarbeiders, weigeren een overgang naar het NVV te overwegen, tenzij dit "en bloc" zou kunnen plaats hebben.

Reeds vóór het congres was ook al bekend dat de voorstellen onder de havenarbeiders en bij de Rotterdamse EVC-1958-aanhang slecht waren ontvangen. Met het oog daarop was zelfs nog in januari 1960 te Rotterdam een districtsvergadering belegd, bijgewoond door Paul de Groot, met het doel weerspannige bestuurders van de EVC-1958 in het gareel te houden. Overigens is nog weinig bereikt met het winnen van de bestuurders. Maar valt na te gaan is de overgang naar het NVV geen kwestie die leeft onder het niet bij de CPN aangesloten merendeel van de EVC-1958-leden.

Dit met veel bombarie aangekondigde congres, dat zich aan grenzenloze aanmatiging te buiten is gegaan, heeft nog geen wezenlijke verandering in de positie van de communistische vakbeweging gebracht. Paul de Groot zal echter niet rusten vooraleer de verschillende bonden nu metterdaad zullen gaan werken aan hun overgang naar het NVV.

H O O F D S T U K V

OVERIGE GROEPERINGEN

De Socialistische werkers Partij - SWP

Ontwerp statuten en huishoudelijk reglement

De opstelling van een ontwerp "Statuten en Huishoudelijk Reglement" behoorde mede tot de werkzaamheden ter voorbereiding van het op 23 en 24 januari gehouden SWP-congres. Hiermede was belast een op 9 augustus 1959 ingestelde commissie, die haar werkzaamheden -althans in eerste aanleg- omstreeks midden december jl. afsloot.

Het aanvangsartikel van de statuten stelt dat de partij op 12 juli 1959 is opgericht en de naam draagt "Socialistische werkers Partij", bij afkorting aangeduid als "SWP". De nieuwe partij wil haar doel -de vestiging van een socialistische maatschappij in Nederland- bereiken in samenwerking met socialistische, communistische en andere werkerspartijen.

De werkzaamheden tussen twee congressen worden door het partijbestuur geleid. Het kiest uit zijn midden een dagelijkse leiding, waarvan deel uitmaken voorzitter, secretaris-penningmeester en hoofdredacteur van het partij-orgaan, die door het congres in functie worden gekozen. De SWP omvat bedrijfsafdelingen, afdelingen en gewesten, allen met een eigen bestuur. Alle bestuurscolleges zijn verantwoording verschuldigd aan de leden, door wie zij op democratische wijze worden gekozen.

De na vrije en algemene discussie vastgestelde politiek dient te worden uitgevoerd door alle leden. Zij, die een afwijkend standpunt innemen, behouden niettemin het recht dit opnieuw te verdedigen en hun opvattingen in de partijpublicaties te formuleren wanneer daarvoor aanleiding bestaat.

Fractievorming is evenwel verboden. Hierin ligt -zij het ook in sterk verzwakte vorm- een stukje van het beginsel van het democratisch-centralisme opgesloten. Nergens wordt evenwel in het ontwerp dit begrip als zodanig omschreven. De SWP-leiding heeft overwogen, dat vermelding van dit principe velen ervan zou kunnen weerhouden tot de SWP toe te treden. De wijze van toepassing van het democratisch-centralisme was een van de voornaamste tot het conflict in de CPN leidende oorzaken. In de CPN gaat men er van uit, dat alle leden zich zonder meer hebben neer te leggen bij eenmaal met meerderheid van stemmen en na discussie genomen besluiten. Zij zijn verplicht aan de

VERTROUWELIJK

uitvoering hun volle medewerking te verlenen. De minderheid dient het standpunt van de meerderheid als juist te aanvaarden. Op een genomen besluit mag later niet worden teruggekomen.

Tijdens het conflict in de CPN heeft de oppositie bij herhaling geëist in de gelegenheid gesteld te worden haar opvattingen in De Waarheid bekend te maken. De weigering om aan deze eis te voldoen is door de oppositie steeds als bewijs aangevoerd voor het gebrek aan begrip van het CPN-bestuur voor het wezen der partijdemocratie.

Waarschijnlijk om deze reden heeft de SWP bepaald, dat de minderheid het recht heeft haar opvattingen in de partijpublicaties te formuleren. Mede is bepaald dat de hoofdredacteur van het orgaan door het congres gekozen moet worden, dit laatste in tegenstelling met het gebruik in de CPN, waar het partijbestuur elk lid van de leiding van De Waarheid benoemt en ontslaat.

De mogelijkheid is geopend tot roeyement door het congres -na schorsing door het partijbestuur- van een gehele partij-afdeling. Hiermede hangt samen, dat tengevolge van zulk een daad automatisch alle leden uit de afdeling zijn geroyeerd. Slechts zij, die schriftelijk verklaard hebben het niet eens te zijn met de handelingen, die tot het roeyement hebben geleid, worden hiervan gevrijwaard.

Bepaald is dat het partijbestuur verantwoordelijk is voor de inhoud van het partij-orgaan. De leden hebben het recht bijdragen voor het blad in te zenden. Indien de opname van ingezonden artikelen wordt geweigerd, moet de redactie zulks onder opgaaf van redenen aan de inzender berichten.

Opvallend is, dat de oorzaken van het conflict in de CPN hun sporen in het SWP-stuk hebben nagelaten. Juist de geschilpunten in de CPN heeft men daarin gereglementeerd. Het betreft voornamelijk aangelegenheden, waaromtrent bij de CPN weinig of niets schriftelijk is vastgelegd.

Het eerste partijcongres van de SWP

Op 23 en 24 januari 1960 vond in de Doelenzaal te Amsterdam het eerste partijcongres van de SWP plaats. Door de afdeling waren 108 gedelegeerden voor deelname aangewezen. Van hen hadden er 11 verstek laten gaan. Behalve de zitting waarop het financieel verslag behandeld en het partijbestuur gekozen werd, was het congres openbaar en voor een ieder tegen betaling van 50 cent toegankelijk.

Gerben Wagenaar sprak de congresrede uit. Hierin en bij de daarop volgende discussie, zomede bij de bespreking van het beginselprogram kwam de politieke lijn van de partij aan de orde.

Nadrukkelijk werd vastgesteld, dat de SWP een partij is van de arbeidersklasse. Het voeren van de klassenstrijd werd ter bereiking van het doel der partij, te weten de vestiging van het socialisme in Nederland, noodzakelijk geacht.

De partij is bedoeld als een centrum, waarin alle naar het socialisme strevende elementen zich kunnen verenigen, die zich noch in de PvdA, noch in de CPN op hun plaats voelen. Medegedeeld werd, dat reeds contacten zijn gelegd met figuren uit het -inmiddels opgeheven- Sociaal Democratisch Centrum en de PSP en met andere socialisten. Het werk voor het behoud van de wereldvrede en voor ontwapening werd gezien als partijtaak nummer één.

Het congres heeft een partijbestuur gekozen, bestaande uit 18 leden. Drie personen uit het voorlopige partijbestuur (16 leden) wensten niet meer voor verkiezing in aanmerking te komen. Het partijbestuur kreeg de bevoegdheid zichzelf met één derde van zijn tegenwoordige aantal uit te breiden, wanneer daartoe-door het toetreden van een aantal belangrijke figuren uit andere partijen- aanleiding zou bestaan.

Het ontwerp-Beginselprogram en het ontwerp-Statuten werden, gewijzigd volgens die voorstellen, waarop het partijbestuur een gunstig prae-advies had uitgebracht, goedgekeurd, met dien verstande, dat de ontwerp-commissie de redactie er van nog nader zal bekijken. Het ontwerp-huishoudelijk reglement werd in zijn geheel naar de commissie terug verwezen met de opdracht een nieuw ontwerp samen te stellen en daarbij met de voorgestelde wijzigingen en de goedgekeurde statuten rekening te houden.

Over de wenselijkheid om in de reglementen vast te leggen, dat in de partij het democratisch centralistische beginsel zal worden toegepast, heerste veel verschil van mening. Het congres besloot de commissie op te dragen een bevredigende omschrijving van de verhoudingen binnen de partij en van de rechten en plichten van de minderheid te ontwerpen.

Tenslotte nam het congres een resolutie aan, waarin onder meer een aantal eisen wordt gesteld betreffende het beëindigen van de koude oorlogspolitiek, de ontwapening, de woningbouw, het onderwijs, de sociaal-economische positie van de arbeiders enz.

Samenstelling partijbestuur

<u>Naam :</u>	<u>Geb.datum :</u>	<u>Woonplaats :</u>
1. Dirk Andringa	29- 1-1922	Amsterdam
2. Hendricus Gortzak	25- 4-1908	Amsterdam
3. Willem Hazenberg	17- 5-1914	Amsterdam
4. Jan Hoogcarspel	6- 4-1888	Rotterdam
5. Alexander Jagtenberg	3- 8-1921	Amsterdam
6. Jan de Jong	22- 3-1914	Ooststellingwerf
7. Johannes Jonker	21- 8-1931	Haarlem
8. Bertus van der Heul	7- 9-1907	Amsterdam
9. Hendrik J. Joogen Stoeven- belt (alias H.Fransen)	6-12-1913	Amsterdam
10. Dirk Kroese (alias P. Bakker)	20- 1-1921	Amsterdam
11. Maria Lips-Odinot	4- 5-1908	Hilversum
12. Ida Misset-Vreem	13-10-1929	Haarlem
13. Joseph S. Pieters	29- 6-1900	Amsterdam
14. Reint Rutgers	21-12-1930	Haarlem
15. Johannes van der Smeede	5-10-1926	Den Haag
16. Adrianus H.W. Verreyt	8- 1-1910	Tilburg
17. Gerben Wagenaar	27- 9-1912	Amsterdam
18. Kerst de Weerd	10- 1-1915	Deventer

Op de oprichtingsconferentie van de SWP dd. 12 juli 1959 werd een voorlopig partijbestuur gekozen, bestaande uit 16 leden. Van hen hebben er thans 13 zitting in de nieuwe SWP-leiding.

Van het voorlopige partijbestuur hadden zich niet herkiesbaar gesteld: J. Flameling (7-8-1904), E. Sip (27-9-1897) en W. Souer (1-9-1928).

Nieuw gekozen werden Andringa, Hazenberg, Jonker, Misset-Vreem en Kroese.

Het Sociaal Democratisch Centrum

Na de opheffing (N.O 6 en 11 - 1959)

Na de resolutie van het PvdA-congres in november jl. -waarbij het bestuur van deze partij gemachtigd werd om tegen het Sociaal Democratisch Centrum die maatregelen te nemen, welke het dienstig achtte- liet het zich aanvankelijk aanzien alsof de bestuurders van het SDC het wel mogelijk achtten bij de besprekingen met de PvdA-leiding tot overeenstemming te komen, waardoor het voortbestaan binnen de genoemde partij zou zijn verzekerd. (Tot goed begrip verdient te worden gememoreerd, dat het bestuur van de PvdA het SDC nooit officieel als werkgemeenschap binnen de partij heeft erkend). Kennelijk zijn echter van beide zijden niet genoeg concessies gedaan en het centrum heeft thans, liever dan een "bestaansverbod" te ris-keren, in zijn op 16 januari gehouden algemene vergadering besloten zich zelf op te heffen.

Het hoofdbestuur van het voormalige SDC is omgezet in een commissie, die, aldus meldt het SDC-orgaan Socialistisch Perspectief, een onderzoek zal instellen naar de wenselijkheid om te komen tot het oprichten van een links-socialistische studievereniging met dezelfde principiële uitgangspunten als die van het thans verdwenen Sociaal Democratisch Centrum.

Socialistisch Perspectief blijft, ongewijzigd van naam, onder dezelfde redactie als "onafhankelijk socialistisch blad" verschijnen. Hierbij rijst de vraag of de redacteuren hun politieke opvattingen voortaan dusdanig kunnen en willen publiceren, dat zij het PvdA-bestuur geen verdere aanstoot geven. In de november 1959 opgestelde verklaring tegen het SDC werd, naar bekend, over dit centrum gesproken als "partij in de partij". In zijn verweer daartegen hield het SDC staande de strekking van zijn publicaties geenszins strijdig te achten met het beginselprogram van de PvdA. Zou men in de eventueel op te richten "studievereniging" in dit standpunt volharden, dan lopen de deelnemende PvdA-leden het risico te worden geroyeerd uit de partij.

De uit RCP-kringen afkomstige personen, die in het thans verdwenen SDC activiteit ontplooiden, zullen waarschijnlijk, met het oog op de "intredepolitiek", die de trozskisten voorstaan, een verlaten van de PvdA, hetzij gedwongen of vrijwillig, niet opportuun achten en derhalve verdere pogingen aanwenden om alsnog tot een vergelijk

te komen. Bij het mislukken van deze opzet zou het wel eens kunnen gebeuren, dat de aanhangers van de trotskistische intredepolitiek hun operatieterrein verleggen, bijvoorbeeld naar de Pacifistisch Socialistische Partij. Weliswaar betreurde het Sociaal Democratisch Centrum indertijd de oprichting van de PSP en gaf het de voorkeur aan een versterking van de "linkervleugel" in de PvdA, doch de omstandigheden hebben zich tengevolge van het optreden tegen het SDC ingrijpend gewijzigd. Nu gebleken is dat ook voor het centrum geen plaats meer is in de PvdA, ligt een samengaan van de aanhangers dezer opgeheven groepering met de PSP meer voor de hand. Zulks temeer waar in die partij een stroming bestaat, die het accent wil verleggen van "pacifistisch" naar "radicaal-socialistisch". Voorts behoeft het niet uitgesloten te worden geacht dat links-socialistische milieu's de mogelijkheden overwegen van een eerlang samengaan met die dissidenten van de CPN, die zich thans hebben georganiseerd in de Socialistische Werkers Partij (zie mede het hiervoren vermelde verslag van het eerste SWP-congres).

Anti-semitische kladderacties

De eind 1959 en begin 1960 in vele landen waargenomen anti-semitische kladderacties deden zich ook in Nederland op beperkte schaal voor. Aan enige vooraanstaande joodse ingezetenen van Amsterdam werd een anti-semitisch pamflet toegestuurd. Voorts werd een steen geworpen in een noodkerkje, waar een lezing over Israël plaatsvond. Op een twintigtal plaatsen in ons land brachten onbekenden hakenkruisen, wolfsangels en anti-joodse leuzen aan. Vrijwel overal gebeurde dit op primitieve wijze en op afgelegen plaatsen, zoals op muren van bouwketen, bruggehoofden en pijlers en op de openbare weg. Slechts in één geval werden de zeer jeugdige daders achterhaald. Bij ondervraging bleken deze jongens niet het minste besef te hebben van de draagwijdte van hun handeling. Zij vertelden ertoe te zijn gekomen door wat zij zoal hadden gehoord en verder op de televisie hadden gezien.

Dat het geheel een politieke opzet of strekking had, kon nergens blijken. Vast is komen te staan dat neo-nazistische kringen in Nederland het gebeurde ten sterkste hebben afgekeurd. Aangenomen mag worden dat de daders daaruit niet zijn voortgekomen.

Stakingsoverzicht januari 1960

Bedrijf	Aanleiding	Inmenging vakbonden	Resultaat	No.
Schildersbedr. fa. J. Costerom, Amsterdam	Protest tegen uitbetalen loon volgens CAO	Schilderscomm. (perm.actie- comité o.l.v. EVC-1958) leid- de staking	In afwachting re- sultaat onderhan- delingen hebben arbeiders werk hervat	1.
Fa. J. Meyer & Zn, (schildersbedr.) Amsterdam	idem	idem	idem	2.
Schildersbedr. fa. Corsel, Valkenburg (bouwobj.te Amsterdam)	idem	idem	Geen. Schilders hervatten 17-12- 59 het werk	3.
Schildersbedr. fa. de Bok, Leer- dam, bouwobj.te Amsterdam	idem	idem	Eisen gedeeltelijk ingewilligd	4.
Matrassenfabr. Joh. Dröge NV, Winschoten	looneis	EVC-1958 stookte	Staking duurt voort	5.
VAD (Veluwe Autodienst), Apeldoorn	looneis	geen	Stakers gingen weer aan het werk in af- wachting van nadere regelingen	6.
WSM (Westlandse Stoomtram mij.), Den Haag	idem	geen	24-uursstaking	7.
BSM (Ned. Buurtver- voer mij.) Leist	idem	geen	24-uursstaking	8.
BBA (Brabantse Buurtspoorwegen en Autodiensten)	idem	geen	24-uursstaking	9.

V o l g n o	Begin in vo- rige maand	De onder de stakingsstreep vermelde getallen geven het aantal stakers aan. De boven de stakingsstreep vermelde getallen ge- ven het aantal arbeiders aan dat in normale toestand werkzaam is.																																									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31											
1.	23-11-59	=====																								+ 90																	
2.	4-12-59	=====																								14																	
3.	7-12 tot 17-12-59	(niet zoals in vorig MO vermeld t/m 31-12-59).																																									
4.	18-12-59	=====																								8																	
5.																										=====																	
6.																																+ 70											
7.																																9.00-10.15 u. + 80											
8.																																+ 200											
9.																																800 + 700											
																																=====						550					

OVERZICHT VAN VORAANSTAANDE NEDERLANDSE EN BUITENLANDSE
EXTREMISTEN DIE UIT OF NAAR NEDERLAND REISDEN

Tot 15 januari 1960.

I = Inreis

U = Uitreis

<u>Datum:</u>	<u>Naam:</u>	<u>Geb.datum:</u>	<u>Reisdoel:</u>
18- 7-'59 17-10-'59	Mevr. WIJNKOOF-v. REES, J.	21- 6-'82	Familiebezoek Moskou.
11- 9-'59 13-12-'59	Mevr. MEWE-HOMENKO, M.J. en echtgenoot	10- 1-'26	Familiebezoek S.U.
4-10-'59 2-11-'59	HOUTZAGER, J.C.	5- 1-'26	Lid bondsraad Metaal-1958. Praag ziektebehandeling.
16-10-'59 23-10-'59	MORRIEN, J. Wonende te Praag.	4- 5-'28	Werkzaam bij Vraagst. Vrede en Social. Via Brussel naar Nederl. Via Brussel naar Praag terug.
17-10-'59 (I)	Mevr. ZAREGORODSEWA-van DIS- SEL, M.J. Wonende te Moskou.	26-9-'97	Familiebezoek Nederland.
19-10-'59 22-10-'59	BAKKER, P. DIJK, C.M.v.	31-10-'15 29- 1-'16	Vertegenwoordiger EVC-1958 op 3e bijeenk. Anti Euromarkt Comité te Differdange (Luxem- burg).
19-10-'59 23-10-'59	De GROOT, P.	19- 7-'99	Alg. secr. CPN. Besprekingen met WVV-secretariaat te Praag.
20-10-'59 2-11-'59	SCHOEN, G. MULDER, H.	24- 8-'15 1-10-'20	Vertegenwoordiger EVC-1958 te Boedapest op beroepsconf. VVI-Hout en Bouwvak/WVV (24- 28 oktober).
22-10-'59 16-12-'59	SIBBELEE, H.	8-11-'15	Cineast. Verbleef te Peking en Moskou.
24-10-'59 (U)	HOEKSTRA, H.J.	17- 6-'24	Secr. CPN. O. Berlijn. Bijeen- komst voorbereidingscomité conferentie 17-CP-en te Rome.
21-10-'59 23-10-'59	LANGBEIN, H. Wonende te Wenen.	18- 5-'12	Secr. gen. Int. Auschwitz Comi- té Amsterdam.
24-10-'59 25-10-'59	GOUDKUIL, H.	7- 8-'16	Vertegenwoordigt Ver. "Ned.- USSR" op congres Ver. "Lux.- USSR" te Luxemburg.

VERTROUWELIJK

<u>Datum:</u>	<u>Naam:</u>	<u>Geb.datum:</u>	<u>Reisdoel:</u>
25-10-'59 30-10-'59	CLERKX, P.	28- 6-'91	Admin.in-Ned.v.Vraagst.Vrede & Social.Praag.Vermoed.bespr. VVS.
25-10-'59 2-11-'59	HELMERS, C.F.	17- 1-'10	Penn.EVC-1958.Woont te O.Ber- lijn congres O.Duitse Vakver- bond (FDGE) bij.
29-10-'59 (U)	BOUVE, P.Chr.	15- 5-'28	Maakte deel uit Nederl.festi- val Comité.Waarsch.naar O.Ber- lijn.
6-11-'59 21-11-'59	De VRIES, Th.U.	26- 4-'07	Voorz."Ned.-USSR" lid p.b. CPN Weimar-Schiller-herden- king.Benoemd tot corresp.lid Duitse kunstacademie.
7-11-'59 8-11-'59	TAS, Mr.L.C.v.d. ROST, N.	13- 6-'18 21- 6-'96	Bijeenkomst Internat.Dachau Comité Brussel.
	PAARDEHAAR, G. LODEIZEN, W.J.	4- 9-'07 11- 9-'09	
12-11-'59 17-11-'59	BIJKERK, H.G.	8-10-'23	Lid v.b.EVC-1958. Praag be- spr.met WVV-secretariaat.
+15-11-'59	Mevr.ANDERSEN-COCHIUS, A.L.S.	7-7-'11	Lid d.b.distr.CPN.R'dam.Düs- seldorf, proces tegen vredes- strijders.
17-11-'59 26-11-'59	Mej.VELTMAN, J.C. Wonende te O.Berlijn.	24- 2-'01	Lid h.b.NVB.Werkzaam secr. IDVF O.Berlijn.Woonde 6e con- gres van de NVB bij 21-23 nov.
20-11-'59 29-11-'59	De GROOT, P. HOEKSTRA, H.J.	19- 7-'99 17- 6-'24	Vertegenw.CPN op conf.te Rome van 17 CP-en 21-26 nov.
+26-11-'59 30-11-'59	WALRAVEN, R.J.	13- 8-'30	Lid d.b.ANJV.Aanw.op congres- sen Fr.comm.jeugdorganisaties 27-28 nov.
29-11-'59 10-12-'59	MEIS, F.	7-11-'21	Secr.ABT-1958.Naar Sofia zit- ting Admin.Comité VVI-Trans- port/WVV. 2-4 dec.
30-11-'59 10-12-'59	TURNHOUT, L.J.H.M.v.	25- 6-'18	Lid p.b.CPN.Aanwezig op 7e congres van Hong.Soc.Arbeiders- partij.
4-12-'59 7-12-'59	SPOOR, C.	5- 1-'02	Lid bureau FIR.Praag conf. "Strijders tegen het fascisme"
4-12-'59 8-12-'59	HUISKEN, J. Wonende te O.Berlijn.	30- 4-01	Vroegere medewerker van J.IVENS.Nederland.

<u>Datum:</u>	<u>Naam:</u>	<u>Geb.datum:</u>	<u>Reisdoel:</u>
13-12-'59	JUNGE, H. (D)	1-11-'14	Secr. Internat. Sachsenhausen
14-12-'59	SAUER, K. (D)	3- 4-'16	Comité. Bezoek Nederland.
23-12-'59 (U)	SCHUUR, H. en gezin.	9- 2-'12	Lid v. b. EVC-1958. O. Duitsland. Familiebezoek.
2- 1-'60	HEFFEN, G. v.	29- 7-'19	Pegasus. O. Duitsland. Reisdoel onbekend.
5- 1-'60			
8- 1-'60	LEEUW, R. de	27- 3-'37	Pericles. Düsseldorf. Bijwoning v. proces tegen W. Duitse "Vre- des"functionarissen en leden van het voorbereidingscomité VIIe wereldjeugdfestival.
+ 9- 1-'60	MORRIS, Th. L.		Secr. WFDJ. Aanwezig op Jeugd- vrede-manifestatie ANJV op 10 jan.
+11- 1-'60	Wonende te Canada.		
13- 1-'60	Mevr. DIJK-STOL, A. v.	14- 9-'18	O. Duitsland i. v. m. haar lid- maatsch. contrôle commissie Internat. Bond Overheidsdiena- ren-WVV.
15- 1-'60			

A G E N D A :
=====

<u>Datum:</u>	<u>Bijeenkomst:</u>	<u>Plaats:</u>	<u>Organisatie:</u>
30 jan. - 2 febr.	Bureauzitting Internat. Democr.Vrouwen Fed.	Djakarta	IDVF
* 20-21 febr.	Congres "oude" EVC.	Amsterdam	"oude" EVC
8 mrt.	Viering internat.Vrouwen- dag.		IDVF
* mrt.-april	Conferentie (illegale) KPD (CP W.Duitsland).	?	KPD
* 16-18 april	13e Congres CP België.	Luik	CPB
* 21-24 april	Internat.bijeenkomst t.g.v. Viering Internat.Vrouwendag.	Kopenhagen	IDVF
april	Conferentie over bedrijfs- werk.	?	ANJV
* 10 mei	Algemene Raad WVV.	Peking	WVV
* 1-7 aug.	6e conf.tegen A-en H- bommen.	Hiroshima	Jap.Raad
27-31 aug.	3e Internat.Beroepsconf. VVI-Voeding, Hotel enz.	Boedapest	WVV
sept.	Internat.Vakverenigings- conferentie.	Praag	WVV
* herfst	2e Internat.bijeenk. journalisten.	?	IOJ
kerstmis	8e congres ANJV.	Amsterdam	ANJV
1960	7e congres Internat.Ver. van Democr.Juristen.	?	IVDJ
1960	6e IUS congres.	?	IUS
juli of aug.1961	6e Internat.conf.partij- historici.	?	Partij-institu- ten en com.voor gesch.
* 1961	Wereldjeugdforum.	Moskou	WFDJ
1961	2e Conf.geschied.v.h. Verzet.	Warschau	FIR
1962	8e Wereldjeugdfestival.		

* nieuw c.q. aangevuld.